

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra informatiky a kvantitativních metod

Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání

Bakalářská práce

Autor: Jan Pavlas
Studijní obor: Informační management

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Petra Poulová, Ph.D.

Hradec Králové

Duben, 2015

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 24.4.2015

Jan Pavlas

Poděkování:

Děkuji vedoucí bakalářské práce Doc. RNDr. Petře Poulové, Ph.D. za metodické vedení práce, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při vypracovávání bakalářské práce.

Anotace

Práce se zabývá sociálními sítěmi a jejich potenciálním využitím v oblasti vzdělávání. Nejprve je představena základní historie internetu a poté definován pojem sociálních sítí, jejich historie a nejvýznamnější zástupce sociálních sítí dnešní doby, Facebook. Po představení sociálních sítí se práce zabývá současným školstvím a způsoby vzdělávání žáků. Dále jsou představeny výsledky inovativních snah ve školství, kam tyto snahy dospěly, jak ovlivňují současnou výuku a co je možné si z těchto snah vzít pro případnou výukovou sociální síť. Poslední kapitolou teoretické části práce je návrh výukové sociální sítě a jejích funkcí.

Praktická část práce je řešena formou dotazníkového šetření mezi studenty gymnázia. Pomocí dotazníku jsou získány názory studentů na to, jaké funkce by podle nich měla výuková sociální síť mít, a názory na užitečnost výukové sociální sítě ve výuce.

Annotation

Title: Social Networks and Their Usefulness in Education.

This bachelor thesis deals with social networks and their usefulness in education. The chronology of this bachelor thesis is: the history of the internet, definition of social networks, history of social networks and the well-known representative of today's social network Facebook. After basic information about social networks the next chapter focuses on today's education and the ways the students are educated. Another topic of this bachelor thesis deals with innovative efforts in education, results of these efforts, and the influence these efforts have on current education and eventually how they affect potential social networks. At the end of the theoretical part is a suggestion of an educational social network and its attributes.

The practical part of this bachelor thesis is solved by questionnaires which are aimed at students of a grammar school. These students expressed their opinions on attributes the educational social network should dispose and also their opinions on the usefulness of educational social network in education.

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíl práce.....	2
3	Metodika zpracování	2
4	Historie vzniku internetu	3
5	Sociální sítě.....	3
5.1	Vymezení pojmu	4
5.2	Historie sociálních sítí	4
5.3	Fenomén Facebook	5
5.3.1	Historie	5
5.3.2	Jak funguje Facebook	5
5.3.3	V čem je Facebook jiný?	6
5.3.4	Hlavní produkty Facebooku	6
5.4	Shrnutí kapitoly	8
6	Současné školství a způsoby vzdělávání žáků	8
6.1	Přístup kantorů ke vzdělávání.....	9
6.1.1	Exekutivní styl.....	9
6.1.2	Facilitační styl.....	9
6.1.3	Liberální styl.....	9
6.2	Vztah učitele a žáka.....	10
6.2.1	K učiteli orientované učení.....	10
6.2.2	Na žáka orientované učení	10
6.3	Současné školství	10
7	Začlenění sociálních sítí do současného systému školství	11
7.1	Výsledky inovativních snah ve školství.....	11

7.2	Programové učení.....	13
7.3	Facebook jako výukové médium?	15
8	Návrh nové sociální sítě pro vzdělávání.....	17
8.1	Vývoj webu.....	17
8.2	Vzdělávací sociální síť.....	18
8.2.1	Implementace vzdělávací sociální sítě	18
8.2.2	Vlastnosti vzdělávací sociální sítě.....	20
9	Dotazníkové šetření	23
10	Shrnutí výsledků	38
11	Závěry a doporučení.....	38
12	Seznam použité literatury	40

1 Úvod

Tato práce se zabývá problematikou sociálních sítí a jejich potenciálním využitím ve vzdělávání základních a středních škol. Budou definovány sociální sítě, budou blíže představeny pro získání základních představ o těchto sítích, které jsou předpokladem pro pochopení dané problematiky. Konkrétně bude blíže představen největší fenomén současných světových sociálních sítí Facebook a několik jeho základních aplikací.

Dále tato práce popisuje školství, jak funguje v současné době, je teoreticky rozebráno, jakými styly učitelé nejčastěji učí a jaké jsou druhy vztahů mezi učitelem a žákem, což je důležité pro zvolení správné filozofie fungování výukové sociální sítě. Bude popsáno, jestli má současné školství a školský systém nějaké snahy o inovace ve výuce a pokud ano, kam tyto snahy dospěly.

Následně bude popsáno, jak funguje výuka se zapojením nových technologií do učení, jak se s touto technologií setkávají a pracují žáci a jaký vliv na ně technologie ve výuce má. Bude vysvětlen pojem programového učení, na jakých principech funguje, jeho druhy a jakými způsoby probíhá programové učení žáků. Poté se předmětem zkoumání stane opět Facebook a to konkrétně otázka, zda by se dal začlenit do současného systému školství, který můžeme potkat na základních a středních školách. Způsob, kterým by se mohla tato sociální síť, původně ne vytvořená za účelem vzdělávání, využít.

Poslední kapitola teoretické části práce se zabývá způsoby, kterými by se dala výuková sociální síť teoreticky zavést do výuky základních a středních škol a jaké funkce by měla zastávat. Nejprve bude ukázáno, jak Web 2.0 ovlivnil vnímání webových stránek, a tak měl významný dopad na výuku, druhé v pořadí jsou vlastnosti výukové sociální sítě a jaké požadavky by měla taková síť splňovat.

2 Cíl práce

Smyslem této práce je nahlédnout do problematiky využitelnosti sociálních sítí ve vzdělávání, nahlédnou na tuto problematiku z několika úhlů pohledu a snažit se najít co nejadekvátnější odpovědi na výzkumné otázky, které si tato práce předkládá.

Využití této práce spočívá v tom, že může dát odpovědi na otázky současné pedagogické praxe, která si uvědomuje význam růstu vlivu technologií a fakt, že jestli chce produkovat dobře vzdělané jedince, nemůže opomenout technologickou složku učiva. Dále tato práce může zodpovědět otázky techniků a programátorů, kteří přemýšlí o problematice sociálních sítí ve školství, ale nemají náhled do pedagogiky a potřebovali by tento úhel pohledu ze strany pedagogů.

Jak bylo již zmíněno, práce se věnuje problematice sociálních sítí ve vzdělávání, proto se tato práce zabývá otázkami, jestli je současné školství připraveno na zapojení sociálních sítí do výuky, jestli by to bylo dobré řešení pro žáky, učitele, školu a veřejnost a jestli vůbec je možné navrhnout takovou sociální síť, která by mohla být ve výuce prospěšná.

3 Metodika zpracování

Výzkumné otázky jsou řešeny formou hledání odpovědí z odborné literatury, která se danou problematikou zabývá přímo nebo s ní úzce souvisí. Cílem je najít co nejuspokojivější odpovědi na tyto výzkumné otázky, aby práce podávala co nejvěrnější pohled na současnou situaci a mohla tak pomoci objasnit další otázky, které jsou v tomto oboru pokládány.

Další metodou hledání odpovědí na výzkumné otázky je dotazníkové šetření, které je obsaženo v praktické části této práce. Toto dotazníkové šetření proběhlo na střední škole, konkrétně na Gymnáziu Chotěboř, a bylo koncipováno tak, aby byly získány údaje a informace, které budou co nejpresněji odpovídat na výzkumné otázky a pomohou tak přiblížit, jaká je realita na školách.

Teoretická část

4 Historie vzniku internetu

Historie internetu sahá až do počátku studené války, kdy mezi Spojenými státy a Sovětským svazem byla intenzivní rivalita a oba protivníci věnovali značné úsilí rozvoji nových technologií, které měly podporovat národní bezpečnost. V USA vznikl roku 1969 program, který se nazýval Advanced Research Project Agency (ARPA), též označovaný jako ARPANET [15].

Byl to „projekt počítačové sítě, prostřednictvím které by se dalo komunikovat, i kdyby některé její části byly zničeny, a která by neměla jeden hlavní bod, neboť takový bod by se stal zákonitě hlavním terčem případného útoku“. [16, s. 4]

Cílem tohoto programu bylo propojit armádu, národní obranu a univerzitní laboratoře, které se zabývaly armádním výzkumem. Program ARPANET měl zajišťovat rychlý přenos informací. Později se začalo používat označení DARPA Internet, poté pouze Internet. [15]

Internet může být prospěšný i pro vzdělání. Studenti si mohou využitím internetu navzájem pomáhat s domácími úkoly, mohou využívat všech internetových prostředků. Internet však není užitečný jen pro studenty, ale i pro všechny ostatní, kterým šetří čas i práci a kteří se chtějí dozvědět jakékoli informace. [15]

Na internetu je možné nalézt prakticky vše, co lze převést do digitální podoby: materiály, které se týkají vědních disciplín, ukázky děl spisovatelů, referáty, obrázky, audio či video soubory atd. Z toho také plyne využitelnost internetu jako pomůcky při studiu. [18]

K 4. 4. 2015 užívalo internet 3 097 695 050 lidí, což je přibližně 40 % celkové populace, z toho téměř čtvrtina uživatelů internetu žije v Číně. [17]

5 Sociální sítě

„Podle Maslowovy teorie potřeb potřebuje člověk pro uspokojení těch základních, jako je potřeba přežití a bezpečí, uspokojit i potřebu úcty, uznání a

seberealizace. Proto když se objevily on-line sociální média a sítě, sociální člověk zpozorněl.“ [15, s. 87]

5.1 Vymezení pojmu

Nejprve je nezbytné definovat, co to sociální sítě vlastně jsou. „Sociální sítě jsou na internetu místem k setkávání lidí, sdílení zážitků, obsahu. Očekává se zde vzájemná interakce. Existuje mnoho typů sociálních sítí. Některé vznikají na základě rodinných vazeb, kamarádů, témat, jiné se zaměřují na seznámení.“ [1] Z toho plyne, že prvotním účelem sociálních sítí je sdružování lidí. Záleží už potom na jednotlivci, jak bude obsah na sociálních sítích využívat. Některí lidé chtějí sdílet nebo vyhledávat informace, někteří lidé používají sociální sítě pro sdílení mediálního obsahu, pomocí sociálních sítí může uživatel vyjádřit své pocity, chatovat s přáteli, navazovat nová přátelství atd. „Hlavní myšlenka sociální sítě leží v aktivitě jejích členů.“ [3, s. 9]

Jedněmi z nejrozšířenějších českých sociálních sítí jsou Lidé.cz a Spolužáci.cz. V zahraničí to potom jsou Facebook, Twitter a Skype. V podkapitole sociálních sítí je podrobněji nahlédnuto na největší fenomén současných sociálních sítí, a to na Facebook.

5.2 Historie sociálních sítí

Pojem sociální síť byl původně pojmem sociologů dávno před tím, než vznikl internet. Zavedl ho v roce 1954 sociolog Jamesom Barnsom. Za historicky první sociální síť lze považovat skupinu lidí, kteří mezi sebou komunikují prostřednictvím klasických mailů, aby podpořili svoje sociální vztahy.

Dalším přiblížením k dnešní podobě sociálních sítí bylo vynalezení systému pro komunikaci v reálném čase, dnes známém jako chat. Chat vynalezl finský student jménem Jarko Ojkarinnen.

První pošta, chat a další přispěly ke vzniku internetu. Tim Berns-Lee publikoval jako první na světě internetové stránky 7. 8. 1991 a tím udělal další krok ke vzniku sociálních sítí.

V roce 1995 byla vybudována první sociální síť velmi podobná těm dnešním a měla pomoci registrovaným uživatelům vyhledávat a udržovat vztahy se spolužáky a známými. [19]

5.3 Fenomén Facebook

„Facebook je celosvětový fenomén. Je a bude. Jakou má životnost? Někdo říká, že zanikne sám, někdo říká, že vydrží do nekonečna.“ [3, s. 6]

5.3.1 Historie

Facebook byl založen tehdy ještě studentem Harvardské univerzity Markem Elliotem Zuckerbergem. Původně byl Facebook systémem pouze pro studenty Harvardské univerzity, ale během pár měsíců se Facebook rozšířil na další americké univerzity a dokonce na některé schválené zahraniční univerzity. U nás v Česku to byla Masarykova univerzita, která měla jako první přístup na Facebook. Nakonec se Facebook v roce 2006 přestal omezovat pouze na univerzity a otevřel se běžným uživatelům. Podle licence se od té doby může zaregistrovat kdokoli starší třinácti let. [3]

5.3.2 Jak funguje Facebook

Princip Facebooku je jednoduchý. Prvním krokem k připojení do této sociální sítě je registrace. Po úspěšné registraci uživatel vyplní základní informace, které v podstatě tvoří jeho osobní profil. Tyto informace může později ještě upravovat, doplňovat a jsou ostatním zobrazovány podle toho, jaké nastavení práv si uživatel zvolil. Práva jsou tu k tomu, aby uživateli zajišťovala soukromí a porušování práv je „chování, které je v rozporu s určitým zákonem nebo pravidlem.“ [24, s. 10] Někteří uživatelé svoje profilové informace zobrazují všem uživatelům Facebooku bez rozdílu, jiní pouze svým přátelům nebo uživatelům ve skupině. Uživatel s profilem se může připojovat do různých skupin dělených podle zájmů, věku, zaměření atd. a může vyhledávat profily jiných lidí a přidávat si je jako své přátele.

Uživatel zaregistrovaný na Facebooku může po získání určitých přátel sdílet obsah – fotky, videa, odkazy, písemné vzkazy atd. To, co uživatel sdílí, vidí jeho přátelé a obráceně. „Online sociální sítě přinášejí bohatost uživatelsky

generovaného obsahu a sebevyjádření k publiku se zájmem, konkrétně k lidem, které známe.“ [2, s. 46]

Důvodem atraktivnosti tohoto principu je fakt, že uživatel vidí obsah generovaný jeho přáteli, a proto je pro něj zajímavý. Člověk oproštěný od osobní zaujatosti nad tímto obsahem by shledával informace v obsahu za neužitečné a nezajímavé. To neplatí pro uživatele, pro kterého je obsah souhrnem zajímavých informací o přátelích a známých lidech, ke kterým má vztah. „Obsah představuje vše, co sdílíte, vše, co uvádíte na svých stránkách na Facebooku. Jsou to texty, snímky, záznamy, poznámky, odkazy, prostě vše.“ [3, s. 23]

5.3.3 V čem je Facebook jiný?

Před nástupem Facebooku již existovalo mnoho jiných sociálních sítí. „Mnohé komponenty začínajícího Facebooku byly v praxi odzkoušeny už jinde. Zuckerberg byl několikrát obviněn, že při tvorbě Facebooku kradе nápady.“ [20, s. 59] V čem je síla a atraktivita Facebooku, že předčil všechny ostatní sociální sítě v počtu uživatelů? 4. 4. 2015 měl Facebook 1 390 465 120 uživatelů a toto číslo neustále stoupá. [17]

Hlavním principem sociální sítě je aktivita uživatelů sociální sítě. Tuto hlavní myšlenku splňovaly i jiné sociální sítě, ale stejně se jim nepodařilo udržet se na výsluní a časem byly více méně zapomenuty. Hlavní výhodou Facebooku, jak už bylo výše zmíněno, je generování obsahu samotnými uživateli a tím atraktivita obsahu. Toto vše bylo ale doplněné o „novou funkci a tou byl kanál „Vybraných příspěvků“(News Feed).“ [3, s. 9] Tento kanál zobrazuje aktuální informace o přátelích. Například když někdo z přátel přidá novou fotku na Facebook, v kanále Vybraných příspěvků se to uživateli zobrazí.

To by se dalo považovat za výhodu, kterou Facebook poskytuje svým uživatelům, protože to uživateli dodává pocit aktuálnosti, že je ve středu dění. Jako by s tím či oním přítelem byl osobně a přitom nemusí opustit pohodlí domova, ba dokonce ani místnost.

5.3.4 Hlavní produkty Facebooku

Následující kapitola byla zpracována s využitím zdroje č. 5.

Profil Timeline – Základním elementem Facebooku je *Profil Timeline* (dříve Zed'). Pomocí profilu uživatel prezentuje svoji osobu. Na profilu může uživatel organizovat svoje události a aktivity, může si vybrat informace, které chce na svém profilu sdílet, např. pracovní zkušenosti, zájmy, fotografie a další. Jsou zde uložené základní informace o uživateli a informace, které sám doplní. Uživatel by si měl dát pozor, jak citlivé údaje v tomto profilu poskytne, a případně upravit nastavení soukromí těchto informací. *Timeline* je místem, kde se nachází veškerý obsah, který je publikován uživatelem. Nachází se zde příspěvky uživatele spolu s příspěvky jeho přátel, kteří mu mohou na *Timeline* poslat vzkaz, nebo třeba přání k narozeninám. Na *Timeline* se nemusí umisťovat pouze vzkazy, ale také multimediální obsah.

Vybrané příspěvky - Dalším elementem Facebooku jsou *Vybrané příspěvky*. *Vybrané příspěvky* jsou seznamem událostí, aktivit a příspěvků od přátel, skupin, stránek, který je aktualizován a generován v pravidelných intervalech. „Výběr provádí sama aplikace Facebook a jeho algoritmus je poměrně složitým nástrojem a vychází z informací, které jste kdy na stránkách Facebooku zadali.“ [3, s. 41] Uživatelé zde mohou komentovat libovolné příspěvky nebo jim mohou dát „Like“¹. Seznam *Vybraných příspěvků* je u každého uživatele originální, protože je založen na uživatelových zálibách a na tom, co sdílí jeho přátelé.

Fotografie – Aplikace *Fotografie*, jak už název napovídá, poskytuje jednoduché sdílení fotografií. *Fotografie* je možné přidávat jednotlivě nebo do alb. U fotografie může uživatel přidat popisek, označit místo, kde byla fotografie pořízena, a označit přátele, kteří jsou následně o tomto označení na fotografii informováni Facebookem. Uživatelé mohou také nahrávat neomezené množství videa.

Události - Pomocí *Událostí* je možno organizovat akce, zasílat upozornění, pozvánky a připomínky svým přátelům. Uživatelé mohou využít *Událostí* k pozvání svých přátel na cokoli, od večírku po festival nebo koncert. Uživatel vytvoří událost, zadá základní informace (čas, místo, datum) a vybraným přátelům pošle pozvánku. Ti mohou reagovat třemi způsoby: Určitě se zúčastním, Možná se

¹ Když uživatel zvolí pod příspěvkem tlačítko „Like“, dává tím najevo, že se mu příspěvek líbí.

zúčastním, Nezúčastním se. V současné době je každý měsíc na Facebooku vytvořeno více než 16 milionů událostí.

Skupiny - Skupiny jsou soukromými místy, která dávají uživatelům možnost sdílet svoje zážitky, zkušenosti, fotografie a organizovat události s menším okruhem lidí, který je pro uživatele blízký, jako například rodina, spolužáci nebo nejlepší přátelé. Nastavení soukromí každé skupiny se dá zvlášť nastavit. Sám Facebook uvádí, že v dnešní době (04/2015) používá skupiny více jak 500 milionů lidí po celém světě.

Další samozřejmou funkcí je možnost komunikovat v reálném čase pomocí tzv. chatu s jedním uživatelem nebo celou skupinou uživatelů nebo audio-video komunikace s jedním uživatelem a mnoho dalších funkcí.

5.4 Shrnutí kapitoly

V této kapitole byl definován pojem sociálních sítí, zároveň stručně popsána jejich historie a blíže představen celosvětově nejrozšířenější zástupce sociálních sítí - Facebook, ze kterého byla získána základní představa o podstatě fungování sociálních sítí.

Další část této práce bude zaměřena na školství, na analýzu způsobů, jak může vyučování probíhat, a potencionální připravenost na začlenění sociálních sítí do těchto způsobů výuky.

6 Současné školství a způsoby vzdělávání žáků

Sociální prostředí se neustále vyvíjí a ve spojení s tím se vyvíjí i výchova, vzdělávání a jejich organizace, tedy školství. „Úsilí o modernizaci vyučování směřuje často až jednostranně ke zdůraznění didaktických pomůcek.“ [28, s. 108] A proto nové trendy a směry ve vzdělávání nemusí vždy znamenat pokrok a zkvalitnění, ale mohou do procesu výuky zanášet dezorientaci a chaos v případě, že je k inovativním směrům přistupováno bez kompetentních znalostí dané problematiky. [7]

Důvodem, proč je školství ovlivňováno sociálním prostředím, je fakt, že výukový proces je složitý systém propojených, navzájem se ovlivňujících a závislých prvků, které jsou závislé na vnějším prostředí (rodině, obci, společnosti

atd.). „Pedagogika svým předmětem zasahuje do sociální oblasti, tzn., že je sociální (společenskou) vědou, tzv. vědou o člověku.“ [7, s. 21]

6.1 Přístup kantorů ke vzdělávání

Existuje mnoho vyučovacích stylů a směrů, které pedagogická věda za dobu své existence vynalezla a které radí učitelům, jak postupovat v procesu výuky žáka. V zásadě se dá říci, že si učitel v procesu výuky může vybrat jeden ze tří základních vyučovacích stylů, které pedagogická praxe vymezila.

6.1.1 Exekutivní styl

V tomto stylu označovaném jako exekutivní je důležitá vůdčí osobnost učitele, který zde zastává roli koordinátora postupů a nejlepších dovedností, pomocí nichž se snaží dosáhnout dobrých výsledků žáků. Výukový proces je složitý a je zapotřebí, aby ho učitel řídil a vedl v souladu s očekávanými výsledky, protože je za tyto výsledky zodpovědný. Propracované učebnice a vyzkoušené metody učení jsou pro tento styl velmi důležité. [8]

6.1.2 Facilitační styl

„Nejdůležitějším cílem z hlediska facilitačního stylu je rozvoj žáka jako autentické, sebeaktualizované osobnosti.“ [8, s. 73] Učitel = facilitátor zde vystupuje jako osoba, která se dokáže vcítit do žáka, vytuší jeho silné stránky, rozvíjí jeho osobnost a tak u něho dosahuje sebeporozumění a vysokých výsledků. [8]

6.1.3 Liberální styl

Vidí učitele jako morálního mentora, který vede žáky k intelektuální výši a ušlechtilým etickým a vědeckým idejím. Výsledkem tohoto stylu by měly být vyvážené, morálně hodnotné lidské osoby, které jsou zasvěcovány do různých způsobů lidského poznání pod vedením učitele. [8]

Ať už je zvolen jakýkoliv styl vyučování, je jisté, že „učitel svou vyučovací činností podněcuje učební a tvořivé aktivity žáků v souladu se stanovenými cíli.“ [7, s. 138]

6.2 Vztah učitele a žáka

„Podle Aristotelových názorů člověk prodělává jakýsi pohyb od nevzdělaného člověka k člověku vzdělanému.“ [21, s. 19] A učitel je zde, aby mu na této cestě pomáhal. Vztah mezi učitelem a žákem je jistě velmi důležitý aspekt vyučovacího procesu, který může hrát významnou roli a tak do procesu zasahovat a ovlivňovat jej. Zjednodušeně by se dalo říci, že se utvořily dva rozdílné přístupy k žákovi, které často stály proti sobě: K učiteli orientované vyučování a na žáka orientované vyučování. [9]

6.2.1 K učiteli orientované učení

V tomto vztahu učitel – žák je kladen důraz spíše na vnější působení na žáka, který je chápán jako pasivní, přijímací činitel. Aktivním činitelem je zde pouze učitel. [9] Předpokládá se, že „dospělé generace předávají kulturní obsahy těm, kteří ještě nejsou zralí pro sociální život.“ [9, s. 130]

6.2.2 Na žáka orientované učení

Zastáncem tohoto přístupu byl John Dewey, který tvrdí, že přístup, který klade důraz na učitele nebo samotný obsah vyučování, je špatný a centrem by měl být žák. Dítě se má učit rozvíjením svých zkušeností a ne jen pasivně přijímat informace od autority. Má být následována jeho přirozenost, aniž by ale učitel podléhal jeho rozmarům. [9]

6.3 Současné školství

Už víme, že „vztah učitele a žáků hraje významnou roli ve struktuře procesu výuky.“ [7, s. 146] I když tendence k inovacím v procesu vyučování existují a jejich vliv roste, stejně se v drtivé většině případů v současném školství setkáme s vyučováním orientovaným k učiteli, a to konkrétně s exekutivním stylem, kde klasická výuka, uvažujeme-li základní a střední školy, probíhá většinou tak, že žáci jsou seskupeni v jedné třídě a učitel, jako autorita, přednáší látku.

Tendence k inovacím ve školství jsou už od 70. let nejvíce ovlivňovány rychlostí vědeckého a technického pokroku a snaží se tak do procesu výuky zařadit předměty technologického charakteru. [9] Nedá se tedy zatím ve velké míře mluvit o začleňování konkrétně sociálních sítí do procesu výuky, ale „školy a ministerstva školství si v současné době velmi dobře uvědomují, jak důležité je učinit informační a komunikační techniku integrální součástí učení i výuky.“ [9, s. 53]. Předměty tohoto charakteru, jako jsou informační a komunikační technologie, se začínají v hierarchii důležitosti dostávat na stejnou úroveň s předměty, jako je čtení, psaní a počítání. [9] Důvodem, proč roste význam předmětů technologického charakteru, je rozmach informačních technologií ve veřejném i soukromém životě. To znamená, že začlenění předmětů technologického rázu a používání techniky ve výuce je nejen více než potřebné, ale dokonce nutné, protože se dá s jistotou říci, že budoucí generace se bez znalostí a alespoň základního vzdělání v oblasti technologií neobejdou z důvodu vysoké implementace těchto technologií téměř do všech sfér sociálního života.

7 Začlenění sociálních sítí do současného systému školství

Jak již bylo zmíněno, o začleňování sociálních sítí do procesu výuky se prozatím nedá příliš mluvit. Proto úvaha o tomto začleňování bude pouze teoretická, založená na poznatcích o fungování současného školského systému. Všechny způsoby a postupy ve vyučování a všechny výsledky inovativních snah ve školství jsou pro potenciální výukovou sociální síť důležité, protože nastavují východiska a dávají pravidla pro její podobu. V této kapitole bude nastíněno, kam dospěly snahy o inovaci ve výuce a jaká východiska z toho plynou pro implementaci sociálních sítí do výuky.

7.1 Výsledky inovativních snah ve školství

Proces zavádění moderních technologií jako součást výuky není jednoduchý a vyžaduje důkladné promýšlení stejně tak jako využívání těchto technologií pro výuku. Ministerstvo školství vypracovalo dokument, který vnímá vzdělání jako

příčinu udržitelného rozvoje země. [10] Konkurenceschopnost budoucích generací je klíčem k progresivnímu růstu a významu naší země v souvislosti s okolními státy a to je těsně spjato s (technologickým) vzděláváním současných generací. Proto je z hlediska ministerstva školství důležitá „podpora výzkumu, odborného dialogu a testování inovativních metod a přístupů ve VUR (vzdělání pro udržitelný rozvoj).“ [10, s. 9]

Výsledkem snah ministerstva školství a škol samotných je minimálně alespoň zavádění počítačů do výuky, ať už se jedná o promítání výukových materiálů na interaktivní tabuli, přímé používání počítačů při hodinách informatiky nebo zavádění výukových programů pro konkrétní předměty. Při kterémkoliv použití počítače ve výuce je pedagogickým výzkumem zdůrazňována interaktivita a mediální prezentace informací. [9] Taková prezentace musí žáka zaujmout a pomocí podnětu prezentace a reakce žáka na podnět má motivovat k samostatnému přemýšlení nad obsahem a tím ke kognitivnímu přístupu a vzdělávání. Rozmanitost interakce v tomto procesu poznávání hraje důležitou roli a proces učení významně ovlivňuje. Důvodem je, že rozhraní, přes které se interakce uskutečňuje, je vnímáno žákovými smysly a je rozdíl, jestli bude mít široké možnosti, kvalitní zpracování a uživatelsky přívětivé prostředí a tím žáka zaujme, nebo naopak. „Slovo interaktivní znamená s možností okamžité reakce.“ [16, s. 47] Pokud si představíme interaktivní písemnou komunikaci pomocí internetu mezi dvěma uživateli, komunikace probíhá v reálném čase a k tomu potřebujeme, aby osoba, se kterou komunikujeme, byla současně s námi připojena k internetu. U neinteraktivní komunikace musí zpráva, kterou jsme odeslali, počkat na adresáta, dokud se nepřipojí k internetu. [16]

Toto zavádění počítačů do výuky je ještě sice vzdálené od zavádění sociálních sítí, ale je krokem pro to, aby se žák při výuce setkal s počítačovou technikou a dává mu první zkušenosti, které se týkají zacházení s počítačovou technikou v oblasti vzdělání (předpokládáme-li základní školu), osvojování si základních postupů při práci s touto technikou aj. To je základem a předpokladem pro žákův znalostní růst, aby tak zvládal tíhu předpokládaných znalostí v této oblasti, které po něm budou v budoucnu jistě vyžadovány s ohledem na rychlý vývoj těchto technologií. Nové generace nevnímají digitální technologie jako něco

odděleného, technologie je plně integrovaná součást jejich životů [13], a to má nepřekvapivě zásadní dopad do oblasti vzdělávání. Navíc pedagogické zkušenosti získané ze zavádění počítačů do výuky, jako je např. právě interaktivita a mediální prezentace, jsou cennými poznatky, které budou hrát roli při zavádění sociálních sítí do výuky a budou ovlivňovat jejich podobu a principy.

Pokud se žák ve škole dostane do přímého kontaktu s počítačem ve výuce, je to v rámci prezentování nějaké vlastní práce před učitelem a třídou pomocí datového projektoru, při hodinách informatiky nebo při využívání výukových programů v nějakém z předmětů. Dále bude podrobněji nahlédnuto na používání programových výukových prostředků, na druhy těchto programů a na princip jejich fungování.

7.2 Programové učení

Následující kapitola byla zpracována s využitím zdroje č. 9.

Programové učení je chápáno jako „regulovaný proces se zpětnými vazbami.“ [9, s. 251] Teorie programového učení má základy v behaviorální psychologii, a proto využívá pojmů jako stimul, reakce na stimul, zpětná vazba a pozitivní motivace, která vede k úspěšnému učení. Obecně se dá říci, že postupem času byly zkonstruovány a zkušenostmi prověřeny následující koncepce výukových programů: Skinnerův lineární program, Crowderův větvený program a programy adaptivního řízení.

Skinnerův lineární program: B. F. Skinner byl americký psycholog, který se zabýval otázkami učení. Byl příčinou hnutí, kterému se říká programové učení a které se rozšířilo do celého světa. Programové učení v podání B. F. Skinnera je sestaveno jako série otázek a odpovědí, které jdou v daném pořadí za sebou v co nejmenších a nejsnadnějších krocích tak, aby byla pokud možno co nejvíce eliminována možnost chyb. Po každé informaci následuje otázka, po ní odpověď, odměna a další otázka. Tyto kroky ale vyžadují určité mentální úsilí. Žák si volí tempo řešení sám, a tím jsou respektovány jeho možnosti.

Crowderův větvený program: N. A. Crowder byl také americký psycholog, který předložil svůj princip jako doplnění Skinnerova lineárního programu. Toto doplnění je z hlediska učení dokonalejší a princip spočívá v tom, že hlavní linie

programu je tvořena otázkami na širší téma. V závislosti na odpovědích žáka program žákovi nabízí další větve programu, které odbíhají od hlavní linie a zase se k ní vracejí podle toho, jestli žák odpovídá správně. Pokud ano, může program některé kroky přeskočit a žák tak programem prochází rychleji, ale pokud žák odpovídá špatně, může program nabídnout více úloh k procvičení a osvojení dané problematiky. Tato koncepce předkládání učiva vedla k tvorbě tzv. „zmatených knih“. Jsou to druhy učebnic, které se od běžných učebnic liší v tom, že se nedají číst stránku za stránkou, ale žák je v ní neustále odkazován na jiné stránky podle charakterů jeho odpovědí. Tyto texty se staly základem hypertextu.

Programy adaptivního řízení: Pro vyučovací programy tohoto typu je charakteristická interakce mezi programem a jeho uživatelem. Na základě toho, jak žák odpovídá, volí program náročnost různých úkolů, které mu předkládá. Když žák odpovídá dobře, program volí vyšší náročnost a motivuje tak různými strategiemi žáka k zájmu o další postup v učení.

Na počátku existence těchto programů bylo jejich realizace dosahováno tzv. vyučovacími stroji. V současné době mohou jako vyučovací stroje sloužit počítače jako nástroj, který neslouží k jednoúčelovému použití, ale k univerzálnímu použití v programovém učení v kombinaci s multimédií.

Jestliže pedagogové zdůrazňují důležitost interaktivity a hypermediálního prostředí, jak těchto cílů dosáhnout? Y. Bertrand, světoznámý francouzský fotograf, který má tím pádem ke grafickému prostředí velmi blízko, definoval několik základních principů, které mají pomoci s atraktivností výukového prostředí.

Prvním z principů je rozmanitost interakcí. Žák by měl mít pestrou paletu možností komunikace s počítačem přes rozhraní výukového programu. Analýza jeho práce, vyhodnocování úkolů, zpětná vazba, poučné rady pro urychlení práce, kladení otázek, to vše jsou prvky, které práci s programem zpříjemňují a dělají zajímavější pro žáka.

Dalším z Bertrandových principů je možnost kooperativní výuky, jinými slovy jde o to umožnit žákovi spolupracovat s učitelem nebo s ostatními žáky. Tato sociální funkce způsobuje, že se žák cítí více integrován do společnosti třídy, než kdyby tuto funkci program neměl. Právě absence sociálního učení může být u

výukových programů problémem, pokud je funkce kooperativní výuky opomenuta. „Pokud se zeptáme učitelů, proč by právě kooperace měla zaujmout ve škole více prostoru, argumentují nejdříve a nejčastěji nutností naučit děti spolupracovat, pracovat v týmu, ještě obecněji naučit se kvalitně komunikovat.“ (22, s. 13)

Multimediální prezentace informací je prvkem rozmanitosti interakcí. Pokud bude žák informace přijímat pouze jedním způsobem, např. zrakově (v podobě textu), ztratí rychle pozornost a efektivita takové výuky nebude mít smysl, protože se prakticky ničím nebude lišit od učení z klasické učebnice. Přitom v dnešní době existuje tolik způsobů, jak informace prezentovat. Statické nebo dynamické informace, zvukové nahrávky, videonahrávky, didaktické hry, forma kvízů atd. Také způsob, jakým jsou informace podávány, je důležitý. „Některé části informací, jako jsou čísla nebo slova a jejich významy, se snadněji pochopí a interpretují, jsou-li organizovány v seznamech nebo tabulkách.“ (23, s. 8)

Vytváření otevřených prostředí. Vytvářejí se pružné systémy, jejichž obsah není předem určen. Jejich náplň je tedy možno vytvářet zpětně libovolnými obsahy, a lze tak řídit interaktivní a multimediální zdroje.

7.3 Facebook jako výukové médium?

Facebook jsme si již představili v kapitole 5.3. Jak by to vypadalo, kdyby byl pro výuku použit Facebook? Je možné si tuto velmi rozšířenou a nejpopulárnější sociální síť na světě představit ve výuce? Z předchozích Bertrandových principů pro hypermediální prostředí je zřejmé, že Facebook tato kritéria splňuje. Je vysoce interaktivní, vždyť jeho obsah není generovaný nikým jiným než samotnými uživateli, kteří nějakým způsobem s touto sociální sítí interagují. Možnost kooperace je v sociálních sítích samozřejmostí, jak už z jejich názvu plyne. Jsou sociální právě proto, že uživatelům nabízí možnost setkávat se virtuálně s přáteli na internetu. Konkrétně u Facebooku je to možnost posílat si s uživateli zprávy v reálném čase (chat), spojit se s nimi i prostřednictvím zvuku a obrazu, utvářet skupiny podle zájmů nebo organizovat reálná, fyzická setkávání. Otevřené prostředí Facebooku je jeho přirozeností ve smyslu „obsah není pevně daný“ a záleží pouze na uživateli, které informace si bude do svého účtu pouštět, a které ne. Z tohoto pohledu uživatel zastává roli „správce“, který si svůj obsah určí sám

(výběrem přátel, nastavením práv atd.). A nakonec multimediální prezentace informací. Facebook plně podporuje sdílení textových příspěvků, videí, internetových stránek, fotografií a mnoho dalšího. „Facebook tedy pedagogové nemusejí vnímat pouze jako negativní aspekt, který narušuje výuku, díky velké popularitě a rozšířenosti mezi studenty by tato síť našla i pozitivní uplatnění.“ [11, s. 106]

Ale je možné reálně Facebook využít pro vzdělávání? Jiří Vohradský říká, že pro střední školy to možné je a pro základní školy je přes Facebook možno monitorovat mimoškolní zájmy a internetové aktivity žáků. [11] V obou případech to je možné realizovat, pokud žáci dovolí, aby jejich učitel byl zároveň jejich přítelem na Facebooku. Aby mohl učitel na základní škole monitorovat internetové aktivity žáků, měli by ho žáci přijmout za přítele, protože v opačném případě by se mu nezobrazovaly jejich aktivity. Tím částečně ztratí trochu svého soukromí, ale mají k dispozici několik variant nastavení soukromí, takže i tento problém se dá vyřešit. Pokud by ale žáci zakázali zobrazení jejich aktivit učiteli, vytrácí se tím ta možnost, že by na základních školách mohl třídní učitel monitorovat internetové aktivity žáků. Ale tím, že by ho žáci přijali jako svého přítele, by ho začali více brát jako partnera než jako autoritu. [11]

Dále se tedy bude pracovat s předpokladem, že učitel má založený svůj účet na Facebooku, žáci ho přijali za svého přítele, a má tedy možnost s nimi nějakým způsobem komunikovat. Učitel nejspíše neučí jen jednu třídu, a tak musí žáky rozdělit podle určitých kritérií. Kritériem pro rozdělení může být právě příslušnost žáka do určité třídy. Učitel si vytvoří skupiny žáků podle jejich příslušnosti do tříd a nadále s nimi komunikuje pouze v rámci těchto skupin. [11] Kdyby s nimi komunikoval pouze v rámci skupin, nemusel by být s žáky ve vztahu přátelství, protože ve skupině spolu mohou být i uživatelé, kteří nejsou přáteli. Tento způsob využití Facebooku pro výuku je reálný i přesto, že není vytvořený za tímto účelem. Avšak je zde podmínka, že žáci musí mít běžně dostupné připojení k internetu, aby mohli tohoto způsobu výuky využít. Otázka přístupu k internetu žáků bude řešena v praktické části.

V dnešních základních a středních školách už bývá celkem běžné vlastnictví emailových adres žáků. Skrze tyto emaily mohou žáci komunikovat se svými

učiteli, zasílat dotazy, učitelé jim mohou připomínat termíny, zadávat úkoly atd. Zároveň mohou mít informativní hodnotu pro rodiče, kteří k těmto mailům dostanou přístup. Z velké části by tyto funkce dokázal Facebook hravě nahradit, otázkou je, zda by neodváděl žáky od soustředění na učení. Ale žákova schopnost využívat a správně a efektivně zpracovávat informace získávané ze sociální sítě má pozitivní dopad na jeho aktivní poznávací činnost a schopnost efektivně pracovat.

8 Návrh nové sociální sítě pro vzdělávání

8.1 Vývoj webu

Pokud se v dnešní době používá pojem web, nejčastěji se hovoří o technologii Web 2.0. Se vznikem a vývojem internetu se současně vyvíjely různé webové stránky, kde uživatel mohl číst jejich obsah a nechat se z něj informovat. Uživatel webu byl spíše pasivním příjemcem informací a neočekávalo se od něj příliš mnoho aktivity při práci s webem. Národní knihovna České republiky, která mimo jiné od roku 2000 zajišťuje archivování národních webových domén v zóně .cz, ve svých přehledech tzv. celoplošných sklizní uvádí, že v roce 2001 bylo přes 90 % dokumentů tvořeno soubory typu jpg (fotografie, obrázky), gif (grafika webových stránek) a html (hypertext), ale že je zde i znatelný nárůst souborů mp3 a mpg. [12] Multimediální obsah stránek tehdy však nebyl tak rozsáhlý a celkový rozsah činil cca 106,5 GB dat (viz obrázek 1).

Celoplošné sklizně

Statistika celoplošných sklizní v národní doméně .cz

Sklizeň:	Začátek:	Počet souborů:	Rozsah (MB):
CZ 2001	září 2001	3 017 058	106 520
CZ 2002	duben 2002	10 272 093	315 756
CZ 2004	březen 2004	32 161 396	1 058 305
CZ 2005	červen 2005	9 336 123	253 785
CZ 2006	srpen 2006	70 741 016	3 465 016
CZ 2007	listopad 2007	81 300 000	3 600 000
CZ 2008	listopad 2008	78 203 483	3 900 000
CZ 2009	listopad 2009	178 342 230	6 600 654
CZ 2010	listopad 2010	373 178 080	9 720 367
CZ 2011	listopad 2011	345 232 271	10 914 568
CZ 2014	březen 2014	151 329 351	9 812 113
	CELKEM:	1 332 113 301	49 747 084

Obrázek 1 Celoplošné sklizně v národní doméně .cz.

Zdroj: WebArchiv – archiv českého webu.

Od roku 2010 se množství nasbíraných dat pohybuje okolo 10 TB. To vypovídá o tom, že webové stránky nabírají na rozměrech, je jich stále více a jejich obsah je čím dál více multimediální, interaktivní a snaží se uživatele vtáhnout do svého obsahu.

V současné době jsme tedy svědky toho, že pojem web dostává nový rozměr. Stránky jsou mnohem bohatší a díky novým technologiím pro jejich utváření nabízí mnohem více způsobů, jak s nimi pracovat. „Web 2.0 ale není jenom o nové technologii, ale také o vnímání webových stránek jako uživatelsky orientovaných sociálních prostorů ke společné akci a kreativitě, tedy k ustanovení online sociálních sítí.“ [13, s. 1] Pojem uživatel se od pasivního příjemce přesouvá k osobě, která může s obsahem na webu pracovat a interagovat, stává se čím dál více integritní součástí obsahu a to svou interakcí, kde vedle přijímání obsahu jej také vytváří [13].

8.2 Vzdělávací sociální síť

Sociální sítě jsou výsledkem vývoje webu. S tím, jak se web vyvíjel a vyskytovaly se nové možnosti jeho využívání, vznikly sociální sítě, a tím pádem nové možnosti pro mnoho různých oblastí, protože v sociálních sítích se skrývá velký potenciál díky jejich rozšířenosti. Sociální sítě mohou být velice nápomocné dokonce v profesionálních oblastech [13], jako je marketing apod.

8.2.1 Implementace vzdělávací sociální sítě

Václav Nádvorník ve své práci *Školní webová stránka a cílové skupiny jejích uživatelů* uvádí jeden z možných postupů zavádění webové prezentace školy [14] a tyto principy mohou být inspirací pro zavádění sociální sítě do školy, protože mnoho kroků je společných. Kroky upravené pro zavedení sociální sítě jsou tyto:

Přípravné činnosti:

- Je potřeba zmapovat skutečné potřeby a očekávání školy od sociální sítě.
- Zjistit, jestli mají všichni žáci přístup k internetu.
- Rozhodnout o částce, kterou je škola ochotna vynaložit na sociální síť.

- Pokud již nějaká škola výukovou sociální síť používá, nechat se inspirovat.

Fáze návrhu:

- Provést poptávku mezi potencionálními firmami a výzkum vhodné platformy, která uspokojí vzdělávací potřeby školy. [6]
- Případně odkoupit již existující zpracování jiných škol.

Objednání služby a zpracování:

- Vybrat finální variantu a platformu z poptávkového řízení.
- Ustanovit tým, který bude odpovědný za tvorbu.
- Samotná tvorba sociální sítě.

Začátek používání:

- Zaškolit všechny pracovníky, kteří se sítí budou pracovat, a uvést je do způsobu používání sítě. [6]
- Samozřejmostí je i představení nové sociální sítě žákům a jejich uvedení do jejího používání.
- Síť zpětně upravovat podle potřeb školy. [14]

Z hlediska učitele je důležité „promyslet, jaké druhy pedagogických informací stojí za uložení a zpracování.“ [25, s. 31] Jaké informace učitel potřebuje?

- Cílové/strategické informace – typickou strategickou informací jsou tzv. učební standardy, které popisují „obraz žáka“, kterého chceme vychovat.
- Encyklopedické informace - Informační zdroje, které mají sloužit pro žáky jako učivo. Fakta a souvislosti z určitého oboru, který je předmětem výuky.
- Operační informace - Informace o didaktických postupech (metodách) a prostředcích. „Pojem *didaktické prostředky* je vymezován poměrně shodně jako vše, co vede k splnění výchovně-vzdělávacích cílů.“ [27, s. 276] Různé soubory námětů pro výuku, popisy metod, výukové programy pro žáky apod.

- Diagnostické informace - Informace o průběhu výuky a o kvalitě nebo změnách žakovských výkonů. Jsou vítanou zpětnou vazbou pro učitele, protože vypovídají o důsledcích jeho pedagogického úsilí. [25]

8.2.2 Vlastnosti vzdělávací sociální sítě

Sociální síť nemusí nutně úplně nahradit běžnou výuku, může být jakousi podporou pro tuto výuku. Jaké by měla mít vlastnosti a jaké funkce by měla splňovat? Samozřejmě je tato síť určena pro podporu vzdělávacího procesu žáků, tzn., že by měla sloužit hlavně jim, ale také učitelům, případně i rodičům žáků.

Proto funkce, které by vzdělávací sociální síť měla splňovat, mohou být:

S ohledem na žáka:

Žák bude spolu s učitelem základním elementem, který bude k sociální síti přistupovat, proto je zapotřebí, aby sociální síť měla tyto základní funkce:

- Možnost mít svůj účet, svůj specifický přístup do sítě prostřednictvím přihlašovacích údajů.
- Možnost vidět učební obsah, plány, domácí úkoly, známkové ohodnocení výsledků žáka.
- Přehled důležitých bodů v týdnu, měsíci, školním roce (písemné testy, zkoušky aj.).
- Možnost komunikace s učitelem a s ostatními žáky. Možnost skupinové konverzace, diskuzí nad látkou, fór.
- Informace o škole a aktuálním dění. Fotografie z výletů, ze školních akcí.
- Prostor pro vkládání svých výtvorů, dokumentů, úkolů aj. [14]

S ohledem na učitele:

V síti pro učitele „by měly být uloženy informace týkající se těch pedagogických situací, s nimiž se učitel častěji setkává a na jejichž odpovědném řešení mu záleží.“ [25, s. 31] Učitel je druhým základním elementem, který bude se sociální sítí často pracovat, pro učitele jsou důležité tyto funkce:

- Účet pro učitele, který bude mít rozšířená práva, bude mít více správcovských práv než účet žáka.

- Možnost získávat informace o svém a jiných ročnících.
- Možnost komunikovat s žáky jednotlivě, po skupinách, po celých třídách. Diskutovat s nimi na dané téma, přidávat příspěvky do fór.
- Prostor, kam by mohl pro žáky vkládat výukové materiály, pracovní listy, kde by mohl zadávat úkoly atd.
- Prostor, kde by mohl žákům vyvěšovat výsledky, uvádět důležité termíny v týdnu, měsíci, školním roce. Prostor na uvádění aktuálních informací, fotografií z výletů atd.
- Možnost komunikovat s rodiči žáků. [14]

Učiteli by se určitě také hodily odkazy na důležité webové stránky, které by mohl ve své učitelské praxi využít:

- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
- Česká školní inspekce
- Národní ústav odborného vzdělávání
- Ústav pro informace ve vzdělávání [29]

S ohledem na management školy:

Každá škola má svoje řízení podpořené softwarem, nějaké komunikační rozhraní, intranet, přes které vedení školy komunikuje s učiteli a ostatními pracovníky. Jestliže by byla do školy zavedena vzdělávací sociální síť, mohla by plnit i tuto úlohu.

- Možnost uživatelského účtu pro každého pracovníka školy.
- Prostor pro vybrané pracovníky školy, ve kterém by byly řešeny organizační záležitosti školy a do kterého by vybraní pracovníci měli přístup na základě stanovených práv. Takže třeba žák by do těchto oblastí sítě přístup neměl. [14]

A jaké informace by měla sociální síť obsahovat, aby nahradila funkci intranetu?

- Rámcový roční plán školy (akce, termíny, ...).
- Měsíční plány, aktuální změny.

- Alternativní osnovy, aktuální stav.
- Zápisy z porad.
- Aktuální zákonné změny (seznam, nebo texty), sdělení MŠMT a OÚ.
- Aktuální informace o finanční situaci.
- Školní noviny, bulletiny.
- Kroužky, mimoškolní aktivity.
- Výsledky ze soutěží, olympiád.
- Vlastně vše, co se na škole realizovalo.
- Koncepce a programy, které učitelé dělají (protidrogová prevence, ...).
- Všechny další informace důležité pro hladký chod školy. [25]

S ohledem na rodiče žáka:

Rodič žáka chce mít přehled o žákových aktivitách ve škole, o jeho prospěchu, akcích, které škola pořádá.

- Možnost účtu se speciálním nastavením práv pro rodiče.
- Zobrazování informací o dění ve škole.
- Domácí úkoly svého dítěte, učební plány, jeho známky.
- Důležité termíny, fotografie ze školních akcí.
- Možnost komunikovat se svým dítětem, s jeho učitelem. [14]

S ohledem na veřejnost:

Pokud je sociální vzdělávací síť dostupná z internetu, může zároveň zastávat prezentační funkci školy. A proto může vzdělávací sociální síť poskytovat i nějaké základní informace bez nutnosti vlastnictví uživatelského účtu.

- Možnost získání kontaktů na školu, školní činnost.
- Přehled termínů důležitých pro veřejnost, jako jsou zápisy (v případě základní školy), přijímací zkoušky (na středních školách), dny otevřených dveří atd.
- Školní vzdělávací program.
- Informace pro uchazeče o zaměstnání na škole. [14]

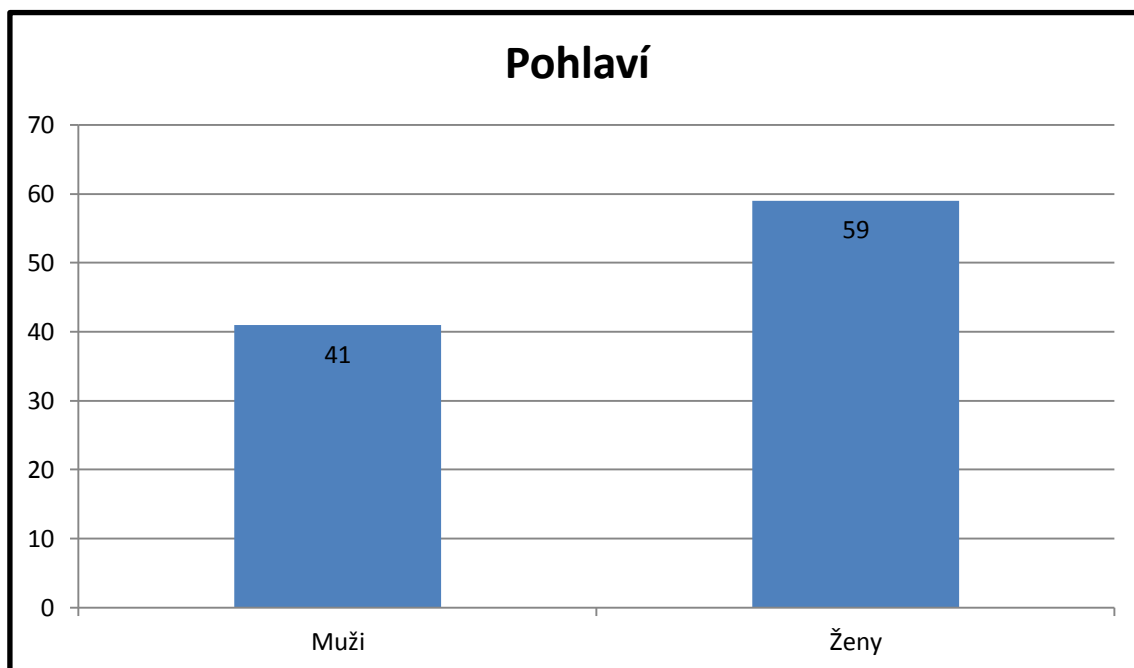
Praktická část

9 Dotazníkové šetření

Praktická část této práce byla provedena dotazníkovým šetřením na střední škole, konkrétně Gymnáziu Chotěboř. Cílem tohoto šetření bylo získat informace a názory studentů samotných na výukovou sociální síť. Jestli by oni, studenti střední školy, přivítali sociální síť upravenou pro výuku jako další zdroj přípravy do školy a jako podporu pro jejich studium. Pojem výukové sociální sítě jim byl pro získání jednoduché představy vysvětlen jako: virtuální místo na internetu, které splňuje všechny atributy sociální sítě, ale její funkce jsou upraveny pro potřeby vzdělávání.

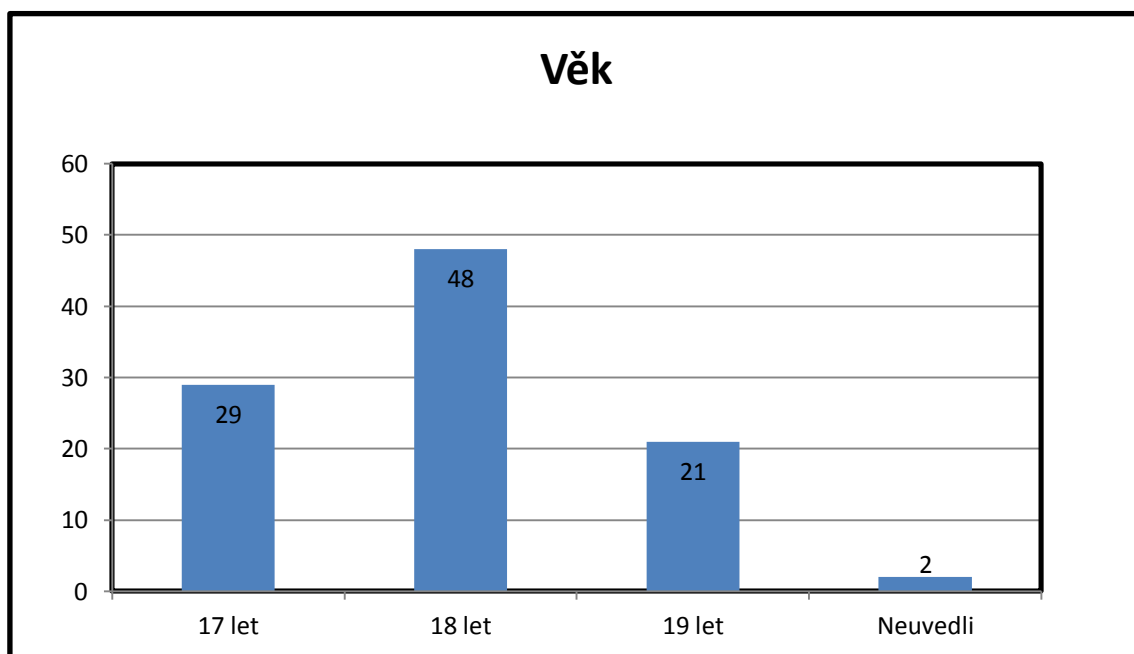
Dotazník byl předložen 100 studentům osmiletého gymnázia, ovšem pouze starší části z nich, tedy ve věku od 17 do 19 let. Důvodem byl právě jejich vyšší věk, a tím pádem předpoklad větších zkušeností co se týče oblasti počítačů, internetu, učiva, a tudíž větší vypovídací hodnota jejich odpovědí a názorů. Jednotlivé otázky z dotazníku budou graficky a slovně zpracovány.

1. Otázka – Jaké je vaše pohlaví?

Jak bylo výše zmíněno, šetření se zúčastnilo 100 studentů. Z toho byla mírná převaha žen oproti mužům.

2. Otázka – Kolik je vám let?

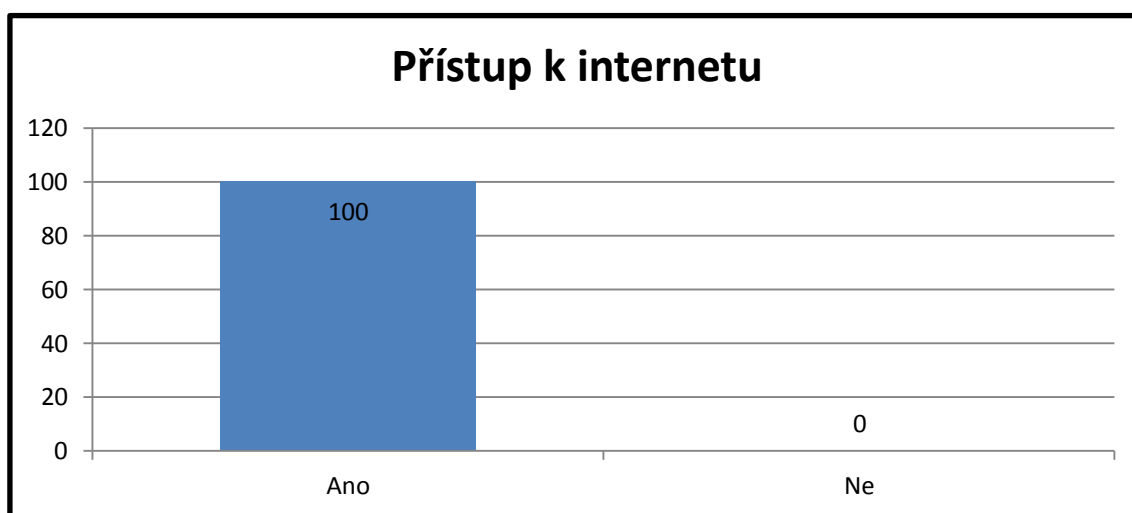
Předpokládá-li se výzkum situace pro potenciální výukovou sociální síť, myslí se tím v této práci výuková sociální síť pro základní a střední školy. Ať už se

učitel snaží vést třídu jako vůdčí osobnost, která zastává roli koordinátora postupů a nejlepších dovedností (exekutivní styl), nebo roli facilitátora, který se dokáže vcítit do žáka, vytuší jeho silné stránky a v těch ho rozvíjí (facilitační styl), nebo roli morálního mentora, který vychovává morálně hodnotné lidské osoby (liberální styl), je šetření věnováno těmto skupinám. A proto dotazníkové šetření probíhalo na střední škole.

Výukový systém na běžných středních školách je podobný jako na základních školách. Ve smyslu stejné nebo hodně podobné organizace teoretické výuky: žáci sedící ve třídě, učitel přednášející látku. Z toho důvodu dotazníkové šetření provedené na střední škole odpovídá i na otázky uplatnitelnosti výukové sociální sítě na základní škole.

Z tohoto grafu je patrné, že největší část účastníků dotazníkového šetření tvoří osmnáctiletí studenti, druhou největší skupinou jsou sedmnáctiletí, nejmenší devatenáctiletí a 2 % účastníků nevedla svůj věk. Dotazník byl záměrně předložen na střední škole, protože věková kategorie studentů je vyšší, tzn., že hodnota jejich odpovědí roste s jejich věkem, vyšší mentální vyspělostí, zkušenostmi a dalšími hodnotami, které by např. na základní škole chyběly.

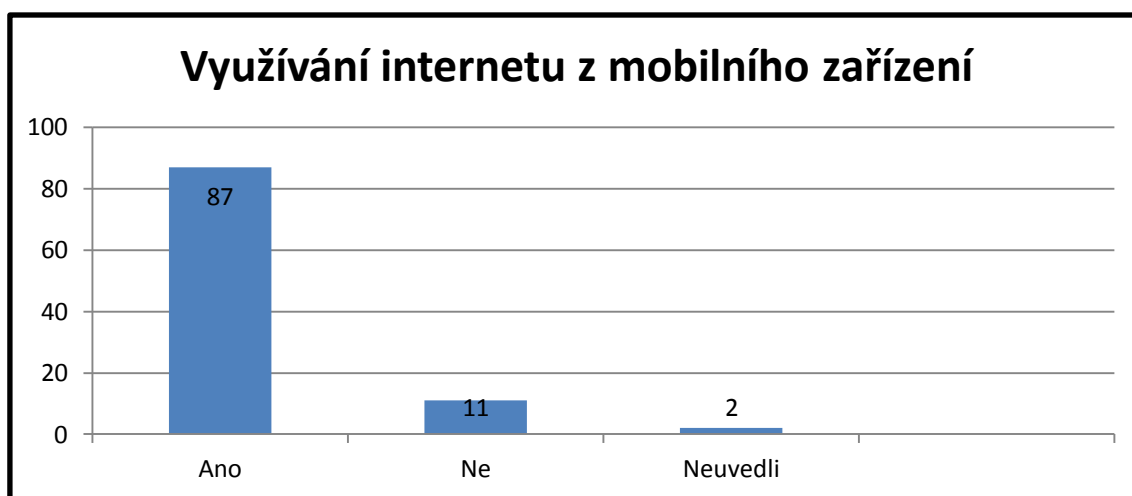
3. otázka - Máte přístup k internetu (doma, ve škole, apod.)?

Jak bylo uvedeno v teoretické části, pro všechny e-learningové programy nebo potenciální výukové sociální sítě je nezbytný přístup k internetu, proto je otázka přístupu k internetu pro využitelnost výukové sociální sítě základní a

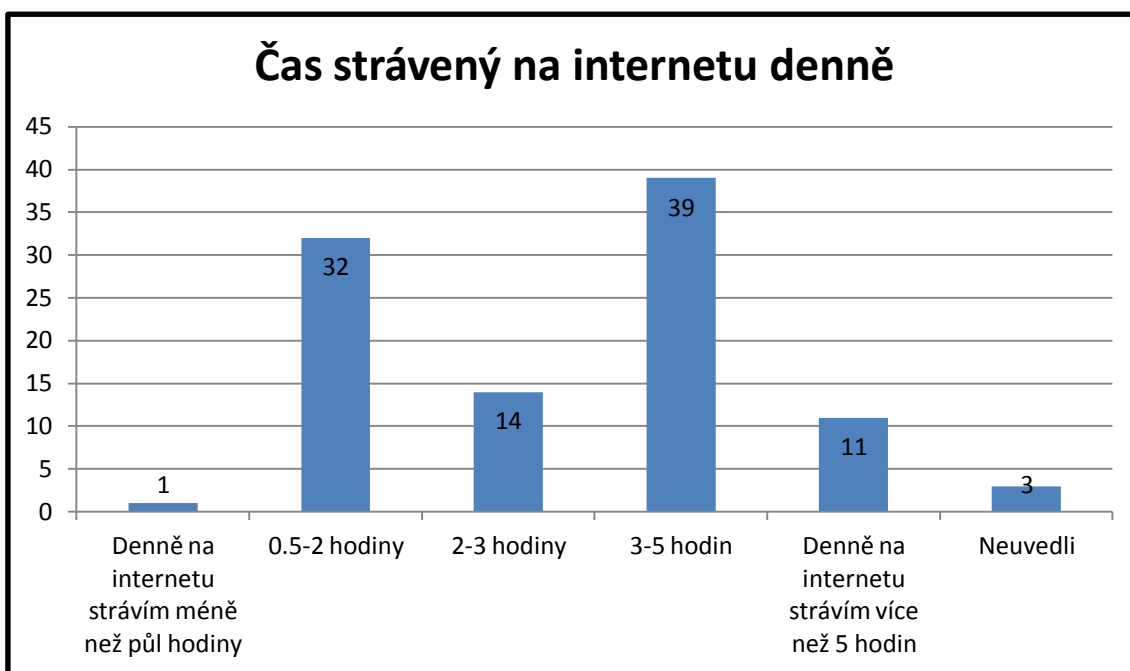
klíčová. Kdyby existovalo významné procento respondentů, kteří by na tuto otázku odpověděli negativně, bylo by na zvaženu, zda má výuková sociální síť smysl a bude efektivní. Naštěstí je v dnešní době internet natolik rozšířen a je natolik neoddelitelnou součástí životů většiny lidí, že na tuto otázku odpověděli všichni respondenti stejně a jednoznačně. 100 % studentů, kterým byl předložen tento dotazník, uvedlo, že mají přístup k internetu.

4. otázka – *Využíváte internet z mobilního zařízení (mobil, tablet, aj.)?*

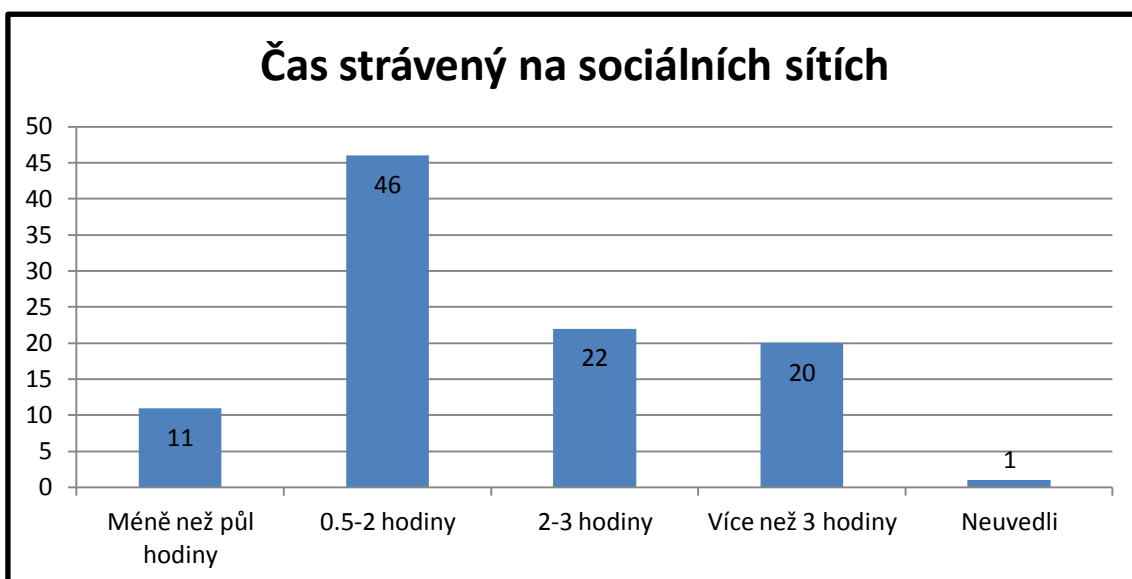
Otázka využívání internetu z mobilního zařízení nám může říci více o tom, jak intenzivní mají studenti přístup k internetu. Výhodou tohoto způsobu přístupu je, že student nepotřebuje nutně počítač k tomu, aby se mohl připojit na výukovou sociální síť a tím se pro něj učivo a všechny další výhody výukové sociální sítě stávají přístupnějšími. Ze 100 studentů jich internet v mobilním zařízení používá 87. Tedy je větší část těch, pro něž by se výuková sociální síť stala ještě větší výhodou co do smyslu dostupnosti a jednoduchosti interakce, než těch ostatních, kteří internet v mobilním zařízení nemají nebo mobilní zařízení nevlastní.

5. otázka – Pokud máte přístup k internetu, kolik času přibližně trávíte na internetu denně?

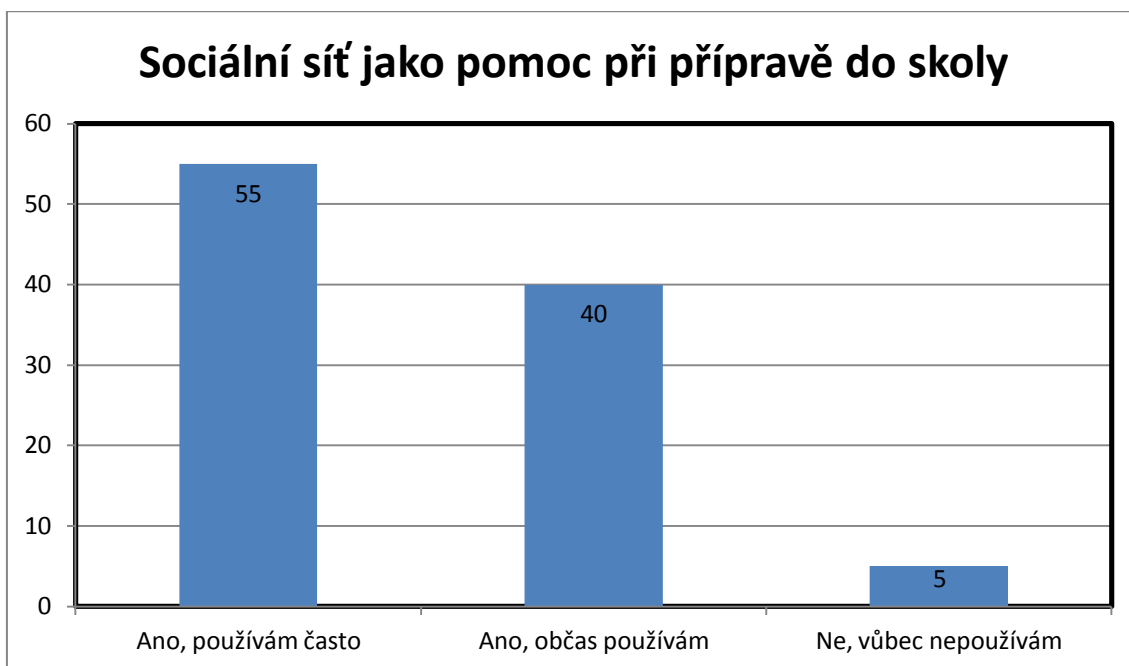
To, že studenti mají přístup k internetu, ještě nutně nemusí znamenat, že této možnosti aktivně využívají, a proto je otázka denně stráveného času na internetu důležitá. Pokud by byla ve výuce sociální síť využívána, bylo by zapotřebí, aby studenti měli alespoň základní objem času, který by mohli věnovat tomu, že se připojí na internet a budou se věnovat učivu. Strávený čas na internetu, který by byl potřebný pro plnohodnotné využití této sociální sítě, je relativní, závislý na charakteru předmětů, náročnosti úkolů a obecně na celkové míře integrace sociální sítě do jádra vzdělávání. Pouze jeden student uvedl, že na internetu tráví denně méně než půl hodiny, tři studenti neuvedli nic a zbytek tráví na internetu půl hodiny a více. Nejvíce 3-5 hodin a druhá nejčastěji volená možnost byla 0.5-2 hodiny.

6. otázka – Kolik z tohoto času na internetu strávíte na sociálních sítích?

Odpovědi na tuto otázku jsou zajímavým ukazatelem poměru času stráveného na internetu bez sociálních sítí k času strávenému na internetu se sociálními sítěmi. Téměř polovina studentů uvedla, že čas strávený na sociálních sítích se denně pohybuje v rozmezí půl až dvou hodin, 22 z nich stráví na sociálních sítích denně od dvou do tří hodin a 20 studentů více než 3 hodiny denně. 11 studentů uvedlo, že denně stráví na sociálních sítích méně než půl hodiny. Vzhledem k tomu, že čas potřebný pro výukovou sociální síť je relativní, je otázkou, jestli by půl hodiny denně bylo dostatečným množstvím. Ale odpovědi uvedené v tomto dotazníku se týkají pouze běžných sociálních sítí, takže je možné předpokládat, že s výukovou sociální sítí, kterou by žáci používali, by jejich počet hodin strávených denně na sociálních sítích vzrostl.

7. otázka – Používáte některou sociální síť jako pomoc při přípravě do školy (sdílení výpisků, rady kamarádů, společné řešení úloh, aj.)?

Tato otázka byla do dotazníkového šetření zařazena za účelem zjištění, zda studenti využívají současné sociální sítě pro vzájemnou pomoc s učivem, pro rady atd. Výsledek je více než pozitivní, protože 95 % studentů již používá některou ze stávajících sociálních sítí pro komunikaci ohledně školy. Vezmeme-li v úvahu, že sociální sítě, které k tomu používají (z většiny Facebook), nejsou specializované pro pomoc studentům s výukou, můžeme z toho usoudit, že výuková sociální síť má velký potenciál. Jestliže studenti sami přišli na to, že jim mohou být současné sociální sítě užitečné pro zlepšení svých studijních výsledků, sociální síť upravená pro výuku by pro ně mohla znamenat významného pomocníka.

Otázka 8 – Co by podle Vás měla sociální síť pro podporu výuky splňovat? (Zaškrtněte vyhovující)

Poté, co bylo zjištěno, že studenti používají pro přípravu na výuku sociální sítě jako podpůrný prostředek, byli dotázáni, co by podle nich měla výuková sociální síť splňovat. Jestliže mají určitou praxi v tom, jak sociální sítě používat pro komunikaci s ostatními studenty při řešení různých úkolů do školy, sami určitě dokážou zvážit, které funkce by pro ně ve výukové sociální síti byly užitečné a které méně nebo vůbec. Z uvedeného grafu je patrné, že nejzákladnějšími funkcemi výukové sociální sítě by podle studentů měl být prostor, kam by mohli vkládat svoje úkoly, seminární práce atd. Důležitý pro studenty byl také přehled termínů testů, zkoušení, školních akcí a studenty nejčastěji volenou funkcí byl prostor pro studijní materiály, ze kterých by mohli čerpat. Další poměrně častou volbou byla komunikace mezi sebou a s učitelem a to i v reálném čase. Je to logické, protože právě komunikace je jednou ze základních vlastností sociálních sítí a bez ní by výuková sociální síť nebyla tak interaktivní. Přehled jejich výsledků byl pro většinu studentů také důležitý. Dá se tedy říci, že volili velmi odpovědně funkce, které by podle nich měla síť splňovat. Volby jako hry, ať už související nebo nesouvisející s látkou nebo funkce, které se vzděláváním nesouvisí, byly uváděny dvaceti

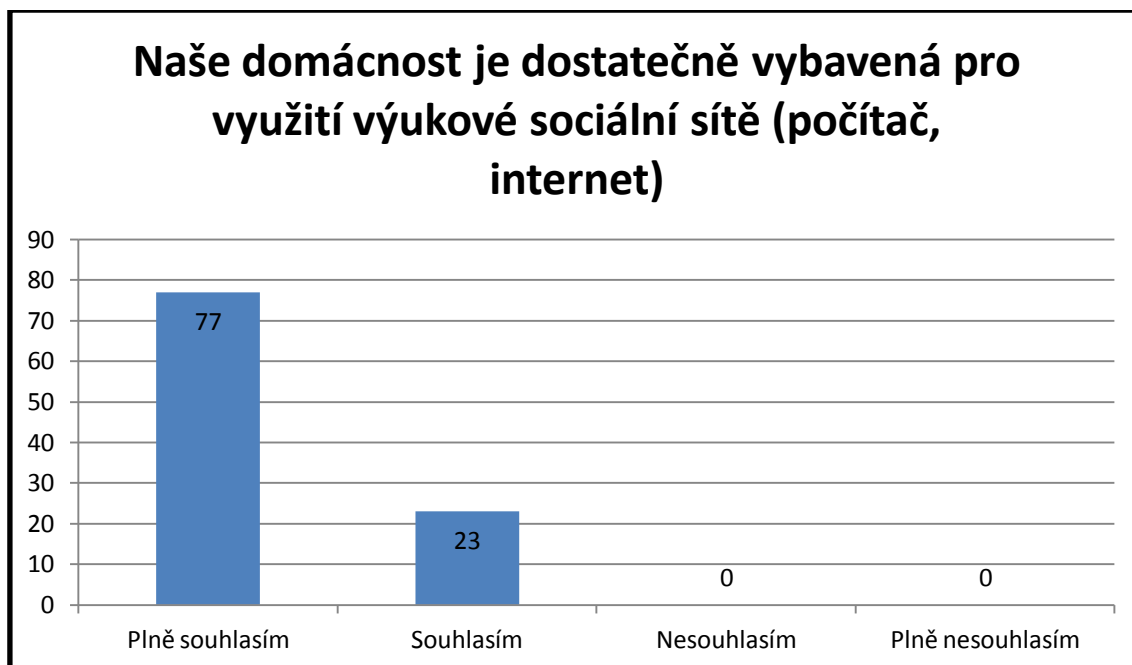
procenty studentů. Tato otázka ještě obsahovala položku *Jiné*, kam studenti mohli napsat jinou funkci, kterou by považovali za hodnou umístění ve výukové sociální síti. Této položky však využil jen jeden student, ale jeho návrh je namístě. Do této položky napsal, že by sociální síť pro podporu výuky měla obsahovat také neakademické informace a vzdělání nad rámec, což by přispělo k atraktivitě výukové sociální sítě a rozšíření použitelnosti sítě ve všedních činnostech, nejenom v těch spojených s přípravou na výuku do školy.

Otázka 9 – Prosím zvolte míru souhlasu, či nesouhlasu s každou otázkou.

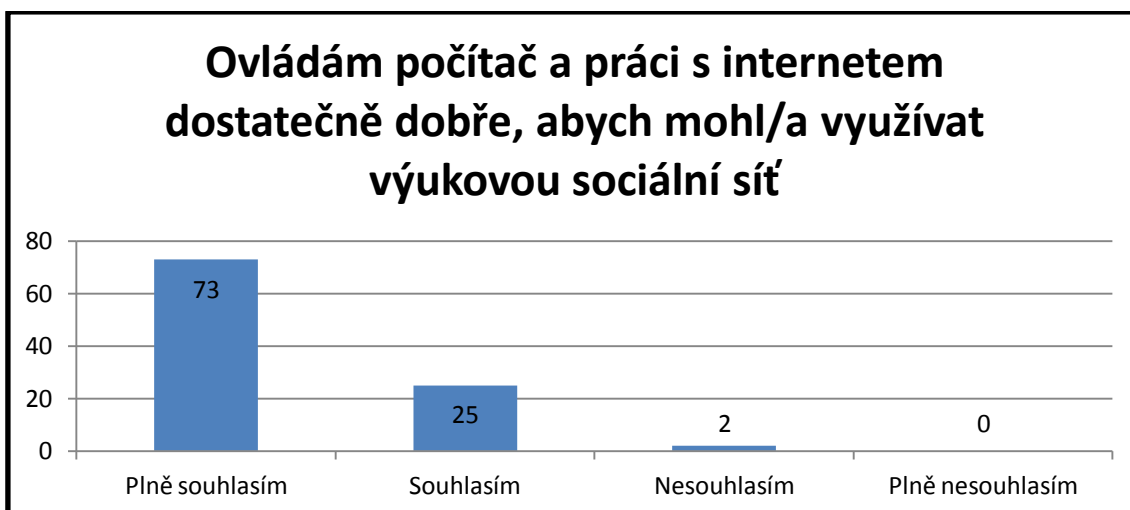

První otázka na studentův názor na výukovou sociální síť. Po představení výukové sociální sítě jako sítě, která splňuje atributy běžné sociální sítě, ale je upravena pro výuku, si studenti upřesnili představy o podobě této sítě sami, funkcemi, které zaškrtnuli a o kterých si myslí, že by měla výuková sociální síť splňovat. Tušili zde, že výuková sociální síť by mohla, alespoň podle jejich požadavků, obsahovat místo, kam by vkládali svoje úkoly, kde by měly termíny testy i místo se studijními materiály, kde by byla možnost komunikace se spolužáky, učitelem atd. Na základě těchto poznatků a představ se po nich chtělo, aby zvážili, zda si myslí, že by tato výuková sociální síť, která už má lehké rysy

v jejich představách, mohla být užitečná. Výsledky jsou veskrze více než pozitivní, protože 96 studentů shledává výukovou sociální síť potenciální příčinou zefektivnění výuky. Pouze 4 studenti zastávají názor, že výukovou sociální sítí se výuka nezefektivní, přičemž žádný z nich nezvolil možnost „Plně nesouhlasím“.

Stejně tak jako všichni studenti uvedli, že mají přístup k internetu, tak všichni souhlasí s výrokem, že je jejich domácnost dostatečně vybavená pro využití výukové sociální sítě, což je velmi důležité pro to, aby výuková sociální síť byla dostupná pro co největší počet studentů. 77 studentů jednoznačně odpovědělo kladně, tudíž jsou plně přesvědčeni, že s výukovou sociální sítí by u nich v domácnosti určitě nenastal problém, a 23 studentů uvedlo, že souhlasí. Důležitý ukazatel je fakt, že žádný ze sta studentů neodpověděl záporně, tedy každý by mohl ve své domácnosti výukovou sociální síť využívat.

Po otázce přístupu k internetu a technického vybavení domácnosti byli studenti dotázáni na jejich technické dovednosti, které se týkají práce s počítačem a internetem. Počítačová technika a internet se v dnešní době staly natolik běžnou součástí našich životů, že se už více méně předpokládá, že počítač a internet ovládá každý, kdo je ve školním věku. Je až s podivem, že i v dnešní době dva ze sta studentů uvedli, že počítač a internet neovládají na dostatečné úrovni, aby mohli využít výukovou sociální síť. Jsou to 2 % studentů a v případě zavedení sociální sítě do výuky by jistě bylo mnoho příležitostí, kde se práci s počítačem a internetem naučit. Zvláště když všichni studenti uvedli, že jejich domácnost je počítačem s internetem vybavená. Zbýlých 98 % odpovědí studentů na jejich technické dovednosti bylo kladných, takže o velkém problému, na který by výuková sociální síť narážela z důvodů nedostatečných technických dovedností studentů, se nedá hovořit.

U této otázky již nejsou odpovědi tak jednoznačné. Výrazně sice převládá kladné hodnocení nad záporným, ale pro 13 % studentů není představa výukové sociální sítě atraktivní. Možnost „Plně souhlasím“ si vybralo 26 studentů, to je o 47 méně, než u předchozí otázky. U otázky, zda jsou jejich technické dovednosti dostatečné na to, aby mohli využívat výukovou sociální síť, mnoho studentů nemusí dlouho přemýšlet a s velkou mírou jistoty volí právě možnost „Plně souhlasím“. Avšak u této otázky jich se stejnou mírou jistoty odpovídá pouze 26. Většina studentů, konkrétně 61, souhlasí, že je pro ně vidina výukové sociální sítě atraktivní, ale volili možnost pouze „Souhlasím“, to indikuje ne úplnou jistotu. Ale ta je na místě, protože se dosud s výukovou sociální sítí nesetkali, a tak vlastně ani neví, jaká představa výukové sociální sítě jim má připadat atraktivní.

Otázka 10 – Jaké výhody podle vás výuková sociální síť poskytuje?

V této otázce byly studentům nabídnuty možnosti, které jsou uvedené na obrázku, a ještě položka „Jiné:“, kam mohli psát svoje případné další nápady, které jim scházeli v nabídnutých možnostech, ale nikdo ze studentů této možnosti nevyužil. Největší výhodou podle studentů je možnost podporovat se mezi studenty navzájem při řešení úloh do školy, úkolů, problémů atd. Tedy to, co nyní využívají na sociálních sítích. Následně studenti považovali za nejvýhodnější: snadnější a rychlejší odesílání úkolů, seminárních prací atd., přehled důležitých termínů, interaktivní přístup k učivu, přístup k síti z jakéhokoliv místa s internetem. Možnost rychlého přístupu k síti z jakéhokoliv místa s internetem je výhoda, protože studentům pro přístup k učebním materiálům a všem dalším výhodám výukové sociální sítě stačí pouze internet a nemusí s sebou nosit neustále učebnice, pracovní sešity atd. Uvedeme-li příklad, že student např. čeká na vlak na nádraží s wifi připojením a má notebook nebo mobilní zařízení s mobilním internetem, může efektivně využít čas čekání přípravou na výuku a jediné, co k tomu potřebuje, je přístroj, pomocí kterého se na internet připojí. V dnešní době, kdy je wifi připojení běžné v mnoha budovách, nákupních centrech, nádražích a kdy je mobilní internet pro každého dostupný, je pohodlnější nosit u sebe takové

zařízení, pomocí kterého je možné se na internet připojit, než s sebou nosit výukové materiály v tištěné podobě.

Méně volené výhody byly: zábavnější forma učení (34 %), možnost kontaktovat učitele (32 %) a nejmíň hlasů získala možnost přehledu studijních výsledků (25 %).

Otázka 11 – *Jaký významný přínos vidíte ve výukové sociální síti?*

Poslední otázka v dotazníku, která jako jediná neobsahovala nabídku možností. Studenti měli podle svých slov napsat, jaký významný přínos podle nich nabízí výuková sociální síť. Odpovědi studentů se většinou týkaly již zmíněných výhod a funkcí výukové sociální sítě, nebo naopak nesouhlasili s tím, že by výuková sociální síť poskytovala nějaké výhody.

Nejprve budou rozebrány negativní odpovědi, protože jich bylo méně. Na otázku, jaký významný přínos student vidí ve výukové sociální síti, byly uvedeny odpovědi jako: „žádný nebo téměř žádný; když něco potřebuju, seženu si to i teď bez výukové sociální sítě; žádnou zatím neznám, tak ani nemůžu vidět přínos“ a posledním důvodem pro shledání absence přínosu výukové sociální sítě byla dvakrát odpověď, že „výuková sociální síť by byla akorát dalším důvodem, proč tolik sedět u počítače, že se studenti ještě více připoutají k PC a internetu.“ Jistě velmi oprávněný argument, ale otázka je, zda absence výukové sociální sítě zabrání již tak velikému přilnutí studentů k PC a internetu. Jestliže bude ve výukovém systému školy chybět sociální síť pro podporu vzdělání, bude student na PC a internetu trávit méně času? Nebo bude trávit na PC a internetu stále stejné množství času (podle otázky č. 5, většina studentů tráví na internetu 3-5 hodin denně), ale naučí se ho efektivně využít na vzdělání a přípravu do školy? Toto nejsou otázky problému, jestli výuková sociální síť bude nutit studenty trávit více času na internetu. Tato otázka je už vyřešená, protože studenti již na internetu tráví dostatečné množství času (až na jednoho studenta, tedy 1 %, který uvedl, že na internetu stráví méně než půl hodiny denně), aby mohli výukovou sociální síť využít, záleží ale, čemu ten čas věnují. Musí se zde ovšem znovu připomenout, že

není stanovena hranice objemu času, který je nutný věnovat této síti, aby byla plnohodnotně využita.

Pozitivních odpovědí bylo více a vesměs se týkaly podobných věcí: efektivnější domácí přípravy na vyučování; snadnější získávání materiálů; větší chuť k učení; nemuset mít velké množství učebnic; osobnější spojení s vyučujícím a možnost s ním komunikovat i mimo školu; rozvoj a podpora kolektivu atd. Několikrát byla také vypíchnuta výhoda možnosti konzultace se spolužáky nebo učiteli, možnost připojit se k síti odkudkoliv, kde je internet. A mnoho názorů se shodlo na tom, že by výuková sociální síť způsobila „zlepšení celkového studia a kvalitnější výsledky“. Při porovnání pozitivních a negativních názorů silně převažovaly pozitivní. Ale negativní názory jsou užitečné, protože mohou pomoci předcházet tvorbě zbytečných nebo špatných funkcí, které by efektivitu sítě snižovaly.

10 Shrnutí výsledků

Z teoretického poznání, co znamená pojem sociální síť, jak funguje školství v dnešní době na základních a středních školách, jaké jsou snahy o inovace ve výuce, z dotazníkového šetření provedeného mezi studenty gymnázia, vyplývají výsledky, které jsou pro výukovou sociální síť pozitivní.

V dnešní době, kdy internet používá drtivá většina školní populace žáků, není problém pochopit princip fungování výukové sociální sítě. Školství ve většině případů stále probíhá tradiční metodou, kdy učitel přednáší před třídou látku, ale zároveň se do výuky čím dál více zavádějí nové technologie, nové způsoby využití těchto technologií, a navíc z odpovědí žáků gymnázia vychází najevo dostatečná technická vybavenost domácností a dostatečné znalosti žáků při práci s počítačem.

11 Závěry a doporučení

Při nahlédnutí zpět na výzkumné otázky, lze s ohledem na výsledky teoretického bádání a praktického šetření konstatovat tyto závěry:

Je současné školství připraveno na zapojení sociálních sítí do výuky?

- Záleží na míře zapojení sociálních sítí do výuky. Současné školství není připraveno na úplné nahrazení klasické výuky výukovou sociální sítí z důvodu zažitého způsobu vyučování, ale na sociální síť jako na podporu vzdělávání ano. Už jen proto, že z dotázaného výběru všichni žáci uvedli, že je jejich domácnost dostatečně vybavena (počítač, internet) na přijetí výukové sociální sítě. Taktéž školy jsou dnes na dostatečné technické úrovni.

Je výuková sociální síť dobrým řešením pro žáky, učitele, školu a veřejnost?

- Když byli sami žáci dotázáni na otázku, jaký přínos vidí ve výukové sociální síti, jako nejčastější uváděli: efektivnější domácí příprava, snadná dostupnost materiálů, větší chuť do učení, možnost připojení odkudkoliv, kde je internet, snadnější dostupnost a komunikace s učitelem díky této

technologii, plynulejší vzájemná pomoc žáků a již zmíněné zlepšení celkového studia a kvalitnější výsledky.

- Pro učitele výuková sociální síť také znamená zkvalitnění výukového procesu, plynulejší dostupnost výukových materiálů, větší působnost na žáky, snížení nutné manipulace s tištěnými učebními materiály atd.
- Z teoretické části plyne, že výuková sociální síť může pro školu hrát i roli intranetu a zastávat tuto funkci jako i reprezentační funkci webových stránek školy pro veřejnost.

Je možné navrhnout takovou sociální síť, která by mohla být ve výuce prospěšná?

- Žáci již mají zkušenosti se sociálními sítěmi a již nyní je používají i pro účely studia. Při otázce, jaké vlastnosti by ve výukové sociální síti uvítali, měli celkem přesné představy o funkcích, které by měla výuková sociální síť obsahovat a které by pro zkvalitnění svého studia potřebovali. Taktéž ze stylů vyučování a ze způsobů přístupu učitelů k učení lze vyčíst, které funkce výuková sociální síť musí splňovat. Tedy je možné po konzultacích s expertem z dané oblasti a po upřesnění požadavků navrhnout a vytvořit takovou sociální síť, která bude splňovat požadavky žáků, učitelů, školy a veřejnosti.

Další možností zkoumání této problematiky by mohl být krok návrhářů systémů a programátorů směrem ke školám za účelem zjištění přesných požadavků současných škol vyplývajících z praxe a pokus o vytvoření takové sociální sítě.

12 Seznam použité literatury

1. *Bezpečný internet* [online]. 2013 [cit. 2014-06-23]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/zacatecnik/socialni-site/co-jsou-socialni-site.aspx>
2. SHIH, CLARA. *Vydělávejte na Facebooku*. [editor] Lukáš Gregor. [překl.] Patrik Míša. Brno: Computer Press, a.s., 2010. ISBN 978-80-251-2833-6.
3. KULHÁNKOVÁ, Hana a Jakub ČAMEK. *Fenomén facebook*. 1. vyd. Kladno: Jakub Čamek, 2010, 128 s. ISBN 978-809-0476-400.
4. Počet aktivních uživatelů Facebooku překonal miliardu. In: *ČT24* [online]. 2012[cit.2014-06-24].Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media-it/198374-pocet-aktivnich-uzivatelu-facebooku-prekonal-miliardu/>
5. Products. *Newsroom* [online]. 2014 [cit. 2014-06-25]. Dostupné z: <https://newsroom.fb.com/products/>
6. CHROMÝ, Jan, Liubov RYASHKO a Donna DVORAK. *Selected elements of information management and marketing in higher education*. Vyd. 1. Praha: Extrasystem Praha, 2013, 99 s. Informační technologie (Extrasystem Praha). ISBN 978-80-87570-11-1.
7. ČÁBALOVÁ, Dagmar. *Pedagogika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 272 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4729-930.
8. FENSTERMACHER, Gary D a Jonas F SOLTIS. *Vyučovací styly učitelů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008, 124 s. ISBN 978-80-7367-471-7.
9. SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7.
10. MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008 – 2015)*. 2008, 20 s. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/strategie-vzdelavani-pro-udrzitelny-rozvoj-ceske-republiky>

11. *Media4u Magazine: Facebook - nejoblíbenější společník současných žáků a studentů* [online]. Praha, 2010 [cit. 2014-11-16]. ISSN 1214-9187. Dostupné z: <http://www.media4u.cz/mm032010.pdf>
12. WebArchiv - celoplošné sklizně. *WebArchiv - archiv českého webu* [online]. 2014, 26.11.2014 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z: <http://www.webarchiv.cz/celoplosne-sklizne/>
13. ZEJDA, David. Web 2.0 vs. oblast vzdělávání. In: *Ditech '09: mezinárodní studentská vědecká konference*. Hradec Králové: IKM UHK, 2009, s. 8. ISBN 978-80-7435-001-6.
14. NÁDVORNÍK, Václav. Školní webová stránka a cílové skupiny jejích uživatelů. In: *Ditech '09: mezinárodní studentská vědecká konference*. Hradec Králové: IKM UHK, 2009, s. 6. ISBN 978-80-7435-001-6.
15. HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012, 217 s. ISBN 978-80-7387-545-9.
16. BARANOVIČ, Roman, Ľubomír ŠNAJDER a Ľudmila MORAVČÍKOVÁ. *Internet pro střední školy*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 1999, 275 s. Učebnice pro střední školy. ISBN 80-7226-186-x.
17. Internet Live Stats - Internet Usage & Social Media Statistics: Internet Usage Tracker. *Internet Live Stats* [online]. 2015 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <http://www.internetlivestats.com/>
18. ZOUNEK, Jiří, Zuzana KUNZOVÁ a Rostislav KŘÍŽ. *Internet nejen pro studenty: jak hledat a najít*. 1. vyd. Praha: Grada, 2003, 104 s. Internet pro--. ISBN 80-247-0570-2.
19. Sociální sítě - Historie sociálních sítí. *Sociální sítě* [online]. 2014 [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: <http://www.socialnisite.estranky.cz/clanky/historie-socialnich-siti.html>
20. KIRKPATRICK, David. *Pod vlivem Facebooku: příběh z nitra společnosti, která spojuje svět*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2011, 320 s. ISBN 978-80-251-3573-0.
21. SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 359 s. Učebnice pro vysoké školy.

22. KASÍKOVÁ, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Vyd. 2., rozš. a aktualiz. Praha: Portál, 2010, 151 s. ISBN 978-80-7367-712-1.
23. KALBAG, Asha a Jonathan SHEIKH-MILLER. *Domácí úkoly na počítači: jak na to*. 1. české vyd. Ilustrace Russell Punter. Bratislava: Příroda, 2001, 48 s. Jak na to (Příroda). ISBN 80-07-00655-9
24. *The web we want: web podle nás : mladí lidé online - aktivity mladých pro mladé*. Brusel: European Schoolnet, 2013, 49 s. ISBN 978-94-91440-42-7.
25. SLAVÍK, Jan a Jaroslav NOVÁK. *Počítač jako pomocník učitele: efektivní práce s informacemi ve škole*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1997, 119 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-149-5.
26. ČERNOCHOVÁ, Miroslava, Tomáš KOMRSKA a Jaroslav NOVÁK. *Využití počítače při vyučování: náměty pro práci dětí s počítačem*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998, 165 s. ISBN 80-7178-272-6.
27. PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 3., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2005, 481 s. ISBN 80-7367-047-x.
28. MOJŽÍŠEK, Lubomír. *Vyučovací metody*. Vyd. 3. Praha : SPN, 1988, 344 s.
29. ZOUNEK, Jiří. *Internet pro pedagogy: [jak hledat a najít]*. 1. vyd. Praha: Ikar, 2001, 136 s. ISBN 80-247-0044-1.

13 Přílohy

Příloha č. 1

Sociální sítě ve vzdělávání

Tento krátký dotazník bude vyhodnocen pro účely výzkumu bakalářské práce na
téma:

Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání

Šetření tohoto dotazníku je anonymní, proto vaše osobní údaje nejsou pro účel dotazníku rozhodující. Jeho výsledky pomohou k prozkoumání oblasti sociálních sítí ve vzdělávání. Z pohledu tohoto dotazníku termín sociální síť označuje virtuální místo na internetu, které splňuje všechny atributy sociální sítě, ale její funkce jsou upraveny pro potřeby vzdělávání.

Konkrétně účelem tohoto dotazníku je zjistit, jestli byste vy, studenti střední školy, přivítali sociální síť upravenou pro výuku, jako další zdroj přípravy do školy a jako podporu pro vaše studium. Jaké funkce by podle vás měla výuková sociální síť splňovat atp. Vyplnění dotazníku nebude trvat déle než 5 minut, děkuji za vaše odpovědi.

1) Jaké je vaše pohlaví?

☐ Muž

☐ Žena

2) Kolik je vám let?

3) Máte přístup k internetu (doma, ve škole, apod.)?

☐ Ano

☐ Ne

4) Využíváte internet z mobilního zařízení (mobil, tablet, aj.)?

☐ Ano

☐ Ne

5) Pokud ano, kolik času přibližně trávíte na internetu denně?

☐ Denně na internetu strávím méně než půl hodiny

☐ 0,5-2 hodin

☐ 2-3 hodin

☐ 3-5 hodin

☐ Denně na internetu strávím více než 5 hodin

6) Kolik z tohoto času na internetu strávíte na sociálních sítích?

☐ Méně než půl hodiny

☐ 0,5-2 hodin

☐ 2-3 hodin

☐ Více než 3 hodiny

7) Používáte některou sociální síť jako pomoc při přípravě do školy (sdílení výpisků, rady kamarádů, společné řešení úloh, aj.)?

☐ Ano, používám často

☐ Ano, občas používám

☐ Ne, vůbec nepoužívám

8) Co by podle vás měla sociální síť pro podporu výuky splňovat? (Zaškrtněte vyhovující)

☐ Prostor pro vkládání svých prací, úkolů, dokumentů

☐ Přehled termínů testů, zkoušení, školních akcí

☐ Prostor pro studijní materiály

☐ Přehled výsledků žáka

☐ Možnost komunikace se spolužáky a učitelem, i v reálném čase (chat)

☐ Hry (didaktické) zaměřené na procvičení probírané látky

☐ Hry nesouvisející s probíranou látkou

☐ Funkce nesouvisející se vzděláváním (sdílení zážitků, fotografií se spolužáky...)

Jiné:

9) Prosím zvolte míru souhlasu, či nesouhlasu s každou otázkou.

Využitím výukové sociální sítě (s funkcemi, které jsem zaškrtnul/a) se podle mě výuka zefektivní

☐ Plně souhlasím

☐ Souhlasím

☐ Nesouhlasím

☐ Plně nesouhlasím

Naše domácnost je dostatečně vybavená pro využití výukové sociální sítě (počítač, internet)

- Ovládám počítač a práci s internetem dostatečně dobře, abych mohl/a využívat výukovou sociální síť

- Představa sociální sítě zaměřené na podporu výuky je pro mě atraktivní

- 10) Jaké výhody podle vás výuková sociálna sieť poskytuje?

- Jiné:

--

14 Zadání práce

Tisk zadání závěrečných prací

https://isit.uhk.cz/isit/praceZadani_tl.asp

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
Fakulta informatiky a managementu
Rokitanského 62, 500 03 Hradec Králové, tel: 493 331 111, fax: 493 332 235

Zadání k závěrečné práci

Jméno a příjmení studenta:

Jan Pavlas

Obor studia:

Informační management (3)

Jméno a příjmení vedoucího práce:

Petra Poulová

Název práce:

Sociální sítě a jejich využití ve vzdělávání

Název práce v AJ:

Social network and their usefulness in education

Podtitul práce:

Podtitul práce v AJ:

Cíl práce: Cílem práce je definovat sociální sítě, prozkoumat jejich všeobecný potenciál a potenciál v oblasti vzdělávání.

Osnova práce:

1. Úvod
2. Cíl práce
3. Zvolená metodologie
4. Teoretická část
 - 4.1. Sociální sítě
 - 4.2. Současné školství a způsoby vzdělávání žáků
 - 4.3. Začlenění sociálních sítí do současného systému školství
 - 4.4. Návrh nové sociální sítě pro vzdělávání
5. Praktická část
 - 5.1. Dotazování studentů středních škol
6. Shrnutí výsledků
7. Závěry a doporučení
8. Seznam doporučené literatury
9. Zadání práce

Projednáno dne:

Podpis studenta

Podpis vedoucího práce